

Pleidooi voor meer bloemen in de moestuin

In een gangbare moestuin is er doorgaans geen plaats voor bloemen. Alles staat mooi op rechte lijnen, elk vak wordt opgevuld met verschillende soorten groenten. Bloemen horen meestal thuis in de siertuin en in de borders langs het gazon, zeker niet in de moestuin.

Die opdeling is echter compleet onlogisch: bloemen brengen zoveel extra, ze zijn trouwens een integraal onderdeel van de natuur, waarom zou je ze dan uit je moestuin houden?

AUTEUR Frank Anrijs

FOTO'S Yggdrasil

Frank is volop bezig met het uitwerken van het permacultuurproject *Yggdrasil*. Vorige maand is zijn tweede boek verschenen over doorgedreven combineren volgens het systeem van schijnbare chaos: *Combineren in de Natuurlijke Moestuin*.

www.yggdra.be

Bloemen in verschillende stappen

Er zijn verschillende types van bloemen die je kan toevoegen aan je moestuin. Veel hangt af van de manier waarop je je tuin bekijkt en wat je wilt bereiken met je tuin. Elk volgende type staat iets verder weg van de gangbare manier van werken, maar schuift je tuin telkens een stapje dichterbij een natuurlijke tuin.

Een bloeiende groentetuin

Een eerste type bloemen komt voor sommigen als een verrassing, alle groenten in je moestuin vormen namelijk bloemen. Vele bloemen zie je al snel verschijnen: bij erwten, courgettes en tomaten. Maar ook je sla, radijs, kool of wortel vormen bloemen, al komen deze soms pas veel later.

En elk hebben ze verschillende voordelen. Sommige soorten zaaien zichzelf zeer vlot uit en besparen je het werk om volgend jaar deze groenten terug te zaaien. Ik denk hierbij aan meldes, Nieuw-Zeelandse spinazie, radijs of sla. Sommige soorten verrassen je zelfs met een extra oogst indien je ze in bloem en zaad laat komen: de zaden van radijsjes zijn lekker pittig en vormen een voortreffelijk snoepje. Bij andere groenten zoals kolen of rucola

kan je de bloemen oogsten en over je salade strooien als kleurrijke toevoeging. Maar ze doen meer dan enkel kleur geven aan je bord. Ze hebben vaak ook een pittige smaak die de smaakbeleving van je salade versterken.

Wil je zelf zaden oogsten, moet je (sommige) groenten natuurlijk laten bloeien, en dan merk je direct dat bloemen enorm veel leven aantrekken. Dat alleen is eigenlijk al een voldoende reden om bloemen te verwelkomen in je moestuin. Het aangetrokken leven zorgt voor een betere bestuiving, maar het zijn vaak ook natuurlijke vijanden die je helpen bij het onder controle houden van plagen.

Kruiden integreren

Een volgende type bloemen vind je in de kruidentuin. Je hoeft ze niet langer in een apart hoekje te stoppen, de kruiden kan je gewoon in je moestuin integreren. Dit heeft vele voordelen, de geur van vele kruiden is daar een van. De geuren die kruiden vrijgeven helpen je planten om onzichtbaar te blijven voor plagen. De geur van tijm, salie of munt overheerst snel de geur van groenteplanten. Een andere reden is de vaak lange bloeitijd van kruiden. Tijm, wilde marjolein, Chinese bieslook of koriander in bloei

trekken hopen bestuivers aan en helpen je tuin om gezond te worden en te blijven. Kruiden hebben vaak een ontsmettende werking in de bodem door het vrijgeven van allerlei stoffen. Ook boven de grond verspreiden ze etherische oliën en andere stoffen die helpen bij het afweren van plagen en ziektes.

Fruit integreren

De struiken en bomen die in het voorjaar het eerst massaal in bloei gaan zijn vaak fruitbomen. Denk maar aan een pruimen- of perenboom die overloopt van de bloesems in de maand april. Maar ook bessenstruiken staan al vroeg in het jaar in bloei. Ook deze bomen en struiken kan je perfect integreren in je moestuin. Zet de struiken langs randen of creëer er randen mee. Plaats je fruitbomen, groot of klein, strategisch zodat ze niet te veel licht wegnemen van je groentes en je hebt er enorm veel bloemen bij in het voorjaar. Bomen en struiken introduceren nog op andere manieren een massa aan extra leven in je tuin. Ze bieden woonst en voedsel aan een immense hoeveelheid dieren en zorgen dat de natuurlijke vijanden een uitvalsbasis hebben om je moestuin te beschermen.

Je siertuin integreren

Het mag ondertussen al wel duidelijk zijn: er hoeft geen onderscheid gemaakt te worden tussen de verschillende tuinvormen die we al zo lang kennen: een moestuin, kruidentuin, fruittuin en siertuin. Deze kan je allemaal in elkaar laten opgaan

zodat je overal in je tuin een overvloed aan bloemen krijgt.

Je krijgt op die manier een tuin waarvan je op elk moment van het jaar kan genieten: er staat altijd iets in bloei! En dat vormt een groot contrast met de klassieke opvatting van een tuin: een moestuin die een woestijn is in het najaar, een fruittuin waar je enkel komt om te oogsten en zo de rijkdom aan bloemen en leven mist, een kruidentuin waar je zelden komt en daardoor het gonzen van de bijen niet hoort wanneer tijm en wilde marjolein bloeien.

Alles is een

Het doel van een natuurlijke tuin is om alles te integreren en zo een klein paradijs te krijgen in je eigen achtertuin. Maak niet die strikte afscheiding tussen de verschillende tuinvormen, je mist daardoor enorm veel. Indien je al een tuin hebt is het best om deze integratie geleidelijk te laten verlopen. Het einddoel is echter altijd om overal eten te laten groeien, terwijl je ook overal bloemen en leven verwelkomt. Diversiteit, meerdere functies, meerdere elementen zijn belangrijke thema's in permacultuur en komen perfect tot uiting in een natuurlijke tuin waar alle verschillende vormen met elkaar versmelten.

Genieten

Ik kan je verzekeren dat het puur genieten is om in je moestuin steeds nieuwe dingen te ontdekken, om de bessenstruiken te zien bloeien in de wetenschap dat er binnen-

Bloeiende veldsla

Je krijgt een tuin waarvan je op elk moment van het jaar kan genieten

kort volle trossen bessen aan hangen. Om de narcissen in het voorjaar hun kopjes door de mulch te zien duwen met het vooruitzicht van grote bossen geurende narcissen in je woonkamer. Om de massa bijen te zien rondvliegen, om vlinders te zien dartelen, om overal leven, kleur en geur te hebben.

Het ervaren van je tuin is totaal anders in zo'n tuin en nodigt telkens opnieuw uit om erin te werken, te ontdekken, te vertoeven en te genieten!

Erwten in bloei

Bloeïend lepelblad en driekleurige viooltjes tussen de per

Bloeïende rucola